สำนักหอสมุด
26 ก.พ. 2533

ผลของการให้ทารกเริ่มดูดนมมารดาเร็วและความถี่ในการดูดนมต่ออาการคัดตึงเต้านมของมารดาหลังคลอด และระดับบิลิรูบินของทารกแรกเกิด

Effects of Early and Frequency of Breast Feeding on Breast Engorgement of Postpartum Mothers and Serum Bilirubin levels in Normal Newborns

ทัศน์ศรี เสมียนเพชร

อภินันทนาการ
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาพยาบาลศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2532

ISBN 974-586-589-3

สงวนลิขสิทธิ์

Copyright by Mahidol University

18042

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของการให้ทารกเริ่มดูดนมมารดาเร็วและความถี่ในการดูดนมต่ออาการคัดตึงเต้านมของมารดาหลังคลอดและระดับบิลิรูบินของทารกแรกเกิด

ผู้วิจัย ทัศน์ศรี เสมียนเพชร

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ยุพิน จันทรัคคะ วท.บ., ค.บ., ค.ม.

พรศรี ศรีอัษฎาพร วท.บ., ค.ม.

วีระพงษ์ ฉัตรานนท์ พ.บ., D.Sc.

วันที่สำเร็จการศึกษา 29 พฤษภาคม พ.ศ. 2532

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการให้ทารกเริ่มดูดนมมารดาเร็วและความถี่ในการดูดนมต่ออาการคัดตึงเต้านมของมารดาหลังคลอด และระดับบิลิรูบินของทารกแรกเกิด โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่า การให้ทารกแรกเกิดได้เริ่มดูดนมมารดาเร็ว และให้มีความถี่ของการดูดนมอย่างสม่ำเสมอในระยะหลังคลอดจะช่วยระบายหัวน้ำนมออกจากเต้านมมารดาได้เร็วและทำให้มีการระบายน้ำนมออกจากเต้านมอย่างสม่ำเสมอตามจังหวะที่มีการสร้างเกิดขึ้นเป็นผลให้อาการคัดตึงเต้านมในมารดาหลังคลอดลดลงได้ นอกจากนี้ การให้ทารกแรกเกิดได้เริ่มดูดนมมารดาเร็วและมีความถี่อย่างสม่ำเสมอยังช่วยให้ทารกได้รับน้ำนมเร็ว ซึ่งจะกระตุ้นให้ลำไส้เล็กของทารกบีบตัวเร็ว และสม่ำเสมอทำให้ทารกขับถ่ายขี้เทาเร็ว และขับถ่ายอุจจาระอย่างสม่ำเสมอ บิลิรูบินจากลำไส้เล็กจึงดูดซึมกลับเข้าสู่กระแสเลือดที่ตับน้อยลง ทำให้บิลิรูบินในเลือดของทารกแรกเกิดลดลงได้ กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาที่มีการคลอดครั้งแรกและทารกแรกเกิดครบกำหนดซึ่งพักอยู่ในตึกหลังคลอด โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า จำนวน 60 คู่ ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงแล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คู่ กลุ่มควบคุม 30 คู่ ในกลุ่มทดลองทารกแรกเกิดได้ดูดนมมารดาครั้งแรกภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และได้ดูดนมมารดาต่อเนื่องกันตลอดเวลา 4 วัน ในกลุ่มควบคุม ทารกแรกเกิดได้ดูดนมมารดาตามปกติโดยไม่กำหนดเวลาที่ทารกต้องดูดนมมารดาครั้งแรก ช่วงห่างของเวลา และระยะเวลาในการดูดแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ตรวจวัดอาการคัดตึงเต้านมของมารดาหลังคลอดทั้งสอง

Copyright by Mahidol University

กลุ่มในชั่วโมงที่ 48, 72 และ 96 และตรวจวัดระดับบิลิรูบินในเลือดของทารกแรกเกิดทั้งสองกลุ่มในชั่วโมงที่ 72 และ 96 นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t - test) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. มารดาที่ให้ทารกเริ่มดูดนมภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และมีความถี่ของการดูดนมสม่ำเสมออย่างน้อย 9 ครั้งใน 24 ชั่วโมง มีอาการคัดตึงเต้านมในวันที่ 2 หลังคลอดน้อยกว่ามารดาที่ให้ทารกดูดนมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

2. มารดาที่ให้ทารกเริ่มดูดนมภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และมีความถี่ของการดูดนมสม่ำเสมออย่างน้อย 9 ครั้งใน 24 ชั่วโมง มีอาการคัดตึงเต้านมในวันที่ 3 หลังคลอดน้อยกว่ามารดาที่ให้ทารกดูดนมตามปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

3. มารดาที่ให้ทารกเริ่มดูดนมภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และมีความถี่ของการดูดนมสม่ำเสมออย่างน้อย 9 ครั้งใน 24 ชั่วโมง มีอาการคัดตึงเต้านมในวันที่ 4 หลังคลอดน้อยกว่ามารดาที่ให้ทารกดูดนมตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .01$)

4. ทารกที่เริ่มดูดนมมารดาภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และมีความถี่ของการดูดนมสม่ำเสมออย่างน้อย 9 ครั้งใน 24 ชั่วโมง มีระดับบิลิรูบินในเลือดในวันที่ 3 หลังคลอดต่ำกว่าทารกที่ดูดนมมารดาตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < .05$)

5. ทารกที่เริ่มดูดนมมารดาภายใน 1 - 2 ชั่วโมงหลังคลอด และมีความถี่ของการดูดนมสม่ำเสมออย่างน้อย 9 ครั้งใน 24 ชั่วโมง มีระดับบิลิรูบินในเลือดในวันที่ 4 หลังคลอดต่ำกว่าทารกที่ดูดนมมารดาตามปกติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($P > .05$)

จากผลของการวิจัยจะพบว่ามารดาที่ให้ทารกเริ่มดูดนมเร็วและมีความถี่ของการดูดนมอย่างสม่ำเสมอในระยะหลังคลอด มีผลต่ออาการคัดตึงเต้านมของมารดาหลังคลอด และระดับบิลิรูบินในเลือดของทารกแรกเกิด ดังนั้นผู้บริหารทางการพยาบาลและพยาบาลในแผนกมารดาหลังคลอดควรสนับสนุนและช่วยให้ทารกแรกเกิดได้เริ่มดูดนมมารดาเร็วและให้มีความถี่ของการดูดนมมารดาอย่างสม่ำเสมอในระยะหลังคลอด และควรมีการศึกษาถึงผลของการให้ทารกเริ่มดูดนมมารดาเร็วและความถี่ในการดูดนมต่อปริมาณน้ำนม และระยะเวลาที่ให้บุตรดูดนมมารดาในโอกาสต่อไป

Copyright by Mahidol University

Thesis Title Effects of Early and Frequency of Breast Feeding on Breast Engorgement of Postpartum Mothers and Serum Bilirubin Levels in Normal Newborns

Name Tassri Sameinpet

Degree Master of Science (Nursing)

Thesis Supervisory Committee

Yupin Chandaragga B.Sc., B.Ed., M.Ed.

Pornsri Sriussadaporn B.Sc., M.Ed.

Wirapong Chatranon M.D., D.Sc.

Date of Graduation 29 May B.E. 2532 (1989)

ABSTRACT

Delayed and infrequency of breast feeding associated with breast engorgement of postpartum mothers and delayed passage of meconium which induced serum bilirubin level in normal newborn so the main purpose of this study was to evaluate the effects of early and frequency of breast feeding on breast engorgement of postpartum mothers and serum bilirubin levels in normal newborns. A quasi - experimental research was implemented. The sample was composed of sixty couples of primiparous mothers and their infants who admitted at postpartum unit in Somdej Prapinklow Hospital. Purposive sampling technique was used. The sample was randomly assigned into two groups, thirty in the experimental group and another thirty in the control group. The experimental group had first breast fed their infants within one-to two-hour after delivery and then two-to three-hour breast feeding regimens followed in postpartum unit, average more than nine times per 24 hours throughout the first four days. The

Copyright by Mahidol University

control group had breast fed as their required. Breast engorgement of the two groups were evaluated at 48, 72 and 96 hours after delivery in addition, the infants serum bilirubin levels were determined at 72 and 96 hours after birth. Data were analyzed by using t-test

The results were as follows :

1. Primiparous mothers in the experimental group had significantly less breast engorgement at 48 hours after delivery than the control group ($P < .05$)

2. There was no significant difference of breast engorgment at 72 hours between primiparous mothers in the experimental group and the control group ($P > .05$)

3. Primiparous mothers in the experimental group had significantly less breast engorgement at 96 hours after delivery than the control group ($P < .01$)

4. Normal newborns in the experimental group had significantly lower serum bilirubin levels at 72 hours after birth than the control group ($P < .05$)

5. There was no significant difference of serum bilirubin levels between normal newborns in the experimental group and the control group ($P > .05$)

The results of this investigation suggested that early and frequency of breast feeding were associated with less postpartum engorgement of primiparous mothers and lower serum bilirubin level in normal newborns.

Copyright by Mahidol University